

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sunt a se adresa la
Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 50.
Epistole nefrancate se refuză. — Articule nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr.
pentru fiecare publicare.

Din cauza sârbătorii „Întimpinarea Domnului” Noul cel mai deaproape va apărea Joi în 4 Februarie v.

Sibiu, în 29 Ianuariu, 1888.

Cuvântarea principelui Bismarck a făcut așteptată impresiune asupra opiniunii publice din Europa, și presa nu se poate subtrage dela datorină sa de a comenta această cuvântare, menită a da lucrurilor o nouă direcție.

Va trebui să revenim și noi asupra situației, după cum n-o a prezentat-o cel mai competent bărbat de stat, puternicul cancelar al imperiului german. De astădată însă trebuie să ne ocupăm la locul acesta cu unele afaceri interne, care poate în urma declarațiunilor principelui de Bismarck au început tocmai acum, când spiritele se așteptau la o viață neagitată, ca se și poate continua activitatea fiecare în ramul seu.

Diarele din capitală ne aduc scirea, că în conferința de alătări a clubului partidei liberale deputatul cercului Bolușeriu, comitatul Tîrnava mică, domnul Iuliu Horváth a rostit aspre cuvinte la adresa ministrului de justiție sub cuvântul, că acesta la denumiri spriginesc elementele vrășmașe statului unguresc.

După rapoartele diarelor din capitală ministrul a răspuns foarte agitat, declarând, că pe el l-a condus numai interesele mersului regulat al justiției, și n-au permis, ca la înaintarea ampliaților se aibă valoare nebasată protecționea deputaților.

Scena a produs mare consternare în clubul partidei, incât ca mijlocitoriu a trebuit să intrevină ministrul president, domnul Tisza, care după raportul diarelor, a declarat, că ingerința deputaților nu este nebasată, deoarece în cele mai multe cazuri deputații sunt cei mai competenți informatori ai ministrului, de altă parte însă din unele cazuri singurative bănuite să nu se tragă consecuțe generale asupra activității ministrului.

Așa ni se prezintă lucrul. Chiar și fără cuvenita ilustrație, cele petrecute ne dau deslușirile necesare, ca să înțelepem contra cui este îndreptată noua campanie la denumirea în justiție. Am și ilustrat înșine cestiunea, că ea să fie mai clară, dacă nu o ar fi făcut însuși interpelantele, care este deputatul unui cerc, în care elementul unguresc este în mare minoritate. În motivarea sa însă deputatul Iuliu Horváth să a provoca la căsuri concrete.

FOITĂ.

Din vremuri mai vechi.

(O trăsură caracteristică din viața bisericească.)

I.

„Dumnețeu să-l ierte pe popa Haralambie, că bun suflet era!“ Așa esclama cătră mine un cantor bătrân bisericesc, om pătit, care veduse în viață sa căte și mai căte, când mai înainte de a începe urenia de Dumineca dimineață, am început să-l întreb de vremurile trecute și de preoții, cari i pomenise dênsul la biserică noastră.

„Trebuie să fie fost preot harnic popa Haralambie, nene Stan, căci aşa se chemă acest cantor, de îi pomenesci numele cu atâta dor și te rogi de Dânu ca să-l ierte“ disse oarecum uimit de esclamarea amintită.

„Nu sciu, când se va mai înredni biserică noastră de un așa preot, cum a fost acela, care și l pomenii,“ disse cantorul cătră mine, svîrlind nisice ochelari mari pe nas și desfăcând mineul lunei lui August începând a resfoi la canonul dilei de 13 August, care atunci căduse în o dumineacă.

Vorbele cantorului despre popa Haralambie me făcuse tare nedumerit și fără a mai accepta căt de puțin timp măcar până nenea Stan să înceapă a ro-

În trei direcții a atacat domnul Horváth activitatea ministrului, și toate trei culminează în aceea, că acesta denumește în justiție elemente ne amice națiunii maghiare, cu preferarea adveraților maghiari.

La locul prim ministrului nu se pleacă la recomandările făcute de deputații partidei liberale, când pună ampliații, căci el are în vedere numai cursul regulat al justiției, nu recunoasce competența deputaților în această afacere, pentru care cuvântul el a trebuit să fie mustrat de ministrul president Tisza.

La locul al doilea ministrului comite greșeala neierată, că la denumiri, ia în considerare anii de servicii, și în chipul acesta taie calea de înaintare a unora tineri, cari abia intrați în serviciul statului voesc să saie dintruna la curie. Aceasta nu se poate impăca cu simțul de dreptate al ministrului, care nu admite demoralisarea în justiție. Si după părerea ministrului este demoralisare, dacă un judecătoriu cu ani de serviciu 30, vede că preste el sare un patriot modern cu 2 sau 3 ani de serviciu.

A trebuit să se facă capital politic din cestiune, ca ea să apară în fața opiniunii publice ungurești plausibilă. De aceea interpelantele a acusat pe ministru, că dă preferință oamenilor din sistemul absolutistic, și elementelor vrășmașe statului unguresc, cum sunt de exemplu judecătorii români.

La locul al treilea ca peccat să a imputat ministrului preferința judecătorilor de confesiunea ev. luth., căci ministrul Fabinyi este săs de naștere.

Este lucru de sine înțeles, că pusă cestiunea pe acest teren, interpelantele aflat aprobări pre tutindinea, pe când la cuvintele ministrului a urmat o tăcere profundă.

Deocamdată ne oprim aici, și constatăm, că cestiunea este cel mai eclatant resușet al cuvântării domnului de Bismarck.

Avem pace în afară, prin urmare cu înimă liniștită putem deschide răsboiu în cele interne din Ungaria. Aici zace după noi cestiunea.

Revista politică.

Cancelariul de fer a vorbit și vorbele lui au străbătut cu iuțala fulgerului în toate părțile. Din toate unghiuile Germaniei au sosit telegrame de felicitare și cercurile politice germane s-au grăbit să manifeste increderea față de politica urmărită de acest mare bărbat.

Nici odată, scrie „Deutsche Ztg“ n-ai făcut vorbirile lui Bismarck cuceriri așa de mari ca și cea de acum, el a vorbit și vorbele lui cuprind

stî cel dintâi cuvînt din canon, „l agrâi de nou cu cuvintele: „Nene Stan, lasă deocamdată canonul la o parte și mi istorisesc ceva de popa Haralambie, cum a fost el, de d-ta de căte ori îi pomenesci numele, „l pomenesc cu sfială că și pe al sfântului mucenic de astăzi Macsim. Mai e vreme destulă și pentru canon. Nu scii, că preotul nostru de acum e mai domnos și intră mai tardîu în biserică. Apoi, după cum am audit a seară a fost la petrecere până tardîu cu notariul, și nu cred, că adî se se scoale curînd, căci e ostenit și poate cine scie se va fi și bolnăvit de Nu vreau să spun de ce căci a pomenit lucruri de acelea în sfânta biserică și peccat și se coboară mânia lui Dânu preste noi.“

„Drept vorbesc. Si fiind că doresci a scî ce fel de om a fost popa Haralambie, o să las canonul și o să încep a-ți istorisesc despre el, tot ceeace mi mai aduc aminte din viață lui.“ disse cantorul, închiind mineul și punându-l mai la o parte prestrană. Apoi luându-și ochelarii de pe nas și tușind odată bătrânește, se îndreptă cu față cătră mine și rezimat cu un cot pre strană, mai nainte de a începe la imprimirea dorinții; mele, mi disse ca se fiu cu băgare de seamă, când voi audî ușa din afară a bisericii scărătind, și să-i fac semn să incete, ca nu cumva preotul să dea preste mine și să me audă ce vorbesc, mai disse nenea Stan, oftând, și apoi se me înfrunte sau chiar să mi dea drumul acum la

foarte mult, chiar asupra contrarilor au avut o influență hotărîtoare. Atât de fermecătoare a fost puterea adevărului din vorbirea lui, căldura cu care a făcut apel la mărirea națională și la viitorul Germaniei, incât parlamentul cu unanimitate, fără nici cea mai mică împotrivire și încordare a primit o lege, în puterea căreia armatei germane î se mai adauge încă 700,000 de luptători noi.

Din espunerile, ce le face diariul „Pest. Lloyd“ asupra vorbirei principelui de Bismarck, transpiră un spirit pesimist. Premisele, dice cestionata foie, pe cari își intemeiază vorbitorul speranțele sale de pace, nu sunt puternice și condițiunile pentru susținerea păcei europene nu se află de loc în intențiunile Franției sau ale Rusiei, ci în puterea alianții de pace europene, carea considerată din ori și ce parte, insuflă respect. Mai pacnic influențează în vorbirea lui Bismarck premisa, că cestionea bulgară se va rezolva pe cale diplomatică. Cancelariul însă recunoasce o influență mai mare a Rusiei în Bulgaria și aceasta n-a atins tocmai plăcut înimile din Ungaria.

Foile franceze, ocupându-se cu discursul cancelariului Bismarck, îl aprețiază în linisice și consideră ca un puternic mijloc, care a înlăturat incăva frica, de un teribil răsboiu, cu toate acestea multe cestiuni sunt de tot dubioase. Discursul numai la părere este de caracter pacific, în realitate însă se dovedește tocmai contrariul, deoarece vorbele cancelariului stau în mare contradicție cu faptele sale, caracterizate mai cu seamă prin zelul de a se acorda imprumuturile militare și de a se ridica forțele armate. De altfel, după cum se constată în cercurile politice franceze, poporul francez încă voiesc susținerea păcei și se crede, că tot astfel voiesc și poporul german, e întrebare numai, dacă în adevăr Bismarck servește intențiunilor pacifice și nu urmăresc el realizarea altor scopuri, cari să le nimicească armatele rusești.

Foile engleze pe întrecute laudă patriotismul cancelariului, și se încercă a trage atențunea guvernului europeană asupra discursului rostit de omul păcei. Toate conglăsuesc însă, că prin acest discurs nu s-a înlăturat de tot frica pentru isbuinirea unui răsboiu.

Diarele rusești felicitează pe cancelariu pentru strălucita lui vorbire, ea e artistică, liniștită, logică, adevărată și fără de nici o indoială arată starea faptică a situației. Discursul se poate comenta, după cum le place unora sau altora, în tot casul însă cancelariul a vorbit bine și clar încât combaterile nu folosesc. Unele pasaje însă cu privire la Rusia nu apar destul de precise și „Novoje Wremja“

bătrânește și să rămâiu lipsit de hrana de toate dilele. Numai o vorbă să me audă, că spun cuiva de fie ertatul preot și ajunge, ca să-mi dea drumul și se dică, că mi-am trăit traiul și acum numai sunt bun de a slujî bisericei, după cum se cere. Trebuie să me port ca un sfânt, și aşa sunt înfruntat și nemiluit din darurile bisericei. Din prinoasele, cari creștinii le aduc la biserică, numai la dile mari, bunăoară ca la sârbătorile împăratești, mai primesc și eu căte unul sau rar două. Bani mai nu sciu primiți de două ori din mâna acestui preot, deși după cum veți dta, venite are destule, căci oamenii din comuna aceasta sunt creștini dănci și iubesc sfânta biserică. Chiar și în sârbătorile bisericesc, cari în călindar n-ai cruce închisă, biserică este în desuță de lume din toate părțile satului. Dacă munca mea din când în când este resplătită cu bani, mai am noroc cu îngropăciunile, cu cununiile și cu botezul, când am plata mea anumită și o primesc în mâna.“

„Ar fi mai multe de dis despre stăpânul meu bisericesc de acum, dar fiind că pe acestea și dta le cunosc în partea cea mai mare și fiind că m-am rugat ca se și istorisesc de popa Haralambie pe care nu l-am cunoscut, o să incep d'a capul. Aibi însă grije de ce făm spus mai înainte, ca nu cumva să o pătesc, căci acum la bătrânețe numai aud cum audiam odată.“

crede, că atacul lui Bismarck contra presei ruse și franceze se potrivesce mai mult pentru presa germană și cu deosebire pentru cea austro-ungară. Unele pasaje din vorbire sunt de astfelui, încât fiecare patriot rus le poate repeta cu placere:

Sirul aprețiilor acestora generale cu privire la discursul principelui de Bismarck, care va forma încă multă vreme material de discutat în cercurile politice, îl încheiem cu următoarea observare a diariului „N. Fr. Presse“: A fost o vorbire dintre cele mai fulminante, ce a ținut vîr'odată cancelariul și e aşa de bogată în idei mari, perspective istorice, și nuanțe caracteristice, încât ajungi în perplesitate, voind să căuta firul, care trece prin întreg discursul. Lucru firesc, pentru Austro-Ungaria e de mai mare însemnatate ceea ce a accentuat principalele cu privire la alianța austro-germană și ne vom imprima bine în memorie cu deosebire cuvintele: „Dacă Germania s-ar fi înstrăinat de Austro-Ungaria, pentru ca să nu rămână isolată, ar fi devenit cu totul dependentă de Rusia. În Rusia trebuie să se aibă în vedere vorbele: Noi nu ne imbulzim, nu ne luăm însă după nimenea. Nu i prea mult dis dacă se afirmă, că întregul sistem nou al politicii europene, al căruia creator este principalele de Bismarck, s'a spus sărbătoresc de prima dată înaintea lumii și că în aceasta esență formeză punctul de culminanță frasa: Cu aliații noștri nu ne unesc numai dispoziția, ci interesele intelectuale ale ecuilibrului european.“

Alegerile în România pentru camera deputaților s-au finit și rezultatul lor dovedește o victorie strălucită a partidului liberal național. Opoziția va fi reprezentată în parlamentul țării cu 50 de deputați, toți ceilalți sunt de programă partidului guvernamental. Aceasta victorie, cum o numesc dia reale guvernului, e tot odată și un bun augur, că negoțiile vamale între monarhia noastră și România se vor reincep, deși după cum se place se accentuează foile vieneze, negoțiile pentru delatărarea răsboiului vamal vor remâne moarte pentru totdeauna, căci delegații români s-au spus ultimul cuvânt în aceasta cestiu și inițiativa nici când nu se va mai face din București.

Călătoria ministrului român Sturdza în străinătate, petrecerea lui la Berlin și Viena și cu deosebire convenirea cu principalele de Bismarck a dat foilor mult material de discutat.

Unoră le place a crede, că ministrul s'a rein tors la București fără să fi succes să asigure neutralitatea României din partea Germaniei și a monarhiei noastre într'un eventual răsboiu. Altele însă afirmă, că ministrul român nici n'a cercat o astfel de îsbândă, ci a asigurat pe principalele Bismarck și ministrul Kalnoky, că România încă va sprințini la ori ce ocasiune pe puterile centrale pentru susținerea păcii; misiunea ministrului a fost, ca să se convingă și să ia sigure informații în privința situației politice, a cărei desfașurare ulterioară interesează mult pe statul român.

Luerul de mână în scoala poporală de băieți.

De 3, 4 ani începând să vorbit și se vorbesc și astăzi mult despre introducerea lucrului de mână în scoala noastră poporală de băieți.

Însă pe căt să vorbit de mult, pe atât de puțin să discută într-o formă mai regulată această întrebare de mare însemnatate.

Nu s-ar simți lipsa unei discusiuni generale asupra acestei întrebări, dacă am avea o literatură bogată, care ar trăda în special această cestiu, dar avem numai o scrisoare*,

* „Luerul de mână în scoala pop. de Dr. D. P. Barcianu.“

„Mai că nu cred, că a trecut 40 de ani, de când popa Haralambie a murit,“ începu nenea Stan din istorisirea sa, „Timp mult, însă aşa a trecut de repede, încât par că numai alătării a fost vremea aceea. Atunci eram și eu în puterea vîrstei, om ca de vre-o trei decenii de ani, plin de viață și nu ca acum slab și neputincios. Tatăl meu, Domnul să-l ierte, om de biserică, încă de mic copil, când abia învățase az buche, și puteam să slovenesc nu me lăsa ca să lipsesc odată dela biserică. La început nu-mi prea plăcea, însă cu căt înaintam în vîrstă, cu atât atragerea către biserică crescea mai tare. Învățându-me mai în urmă se și cănt, atâtă iubiam biserică, încât nu trecea nici o Dumineacă sau sărbătoare fără ca eu să nu fi fost în ea.“

„Popa Haralambie, vîdend, că eu am atragere de înină către biserică și am totdeodată și glas bun, me chemă odată acasă la el și-mi dise: „Fiule, eu tare iubesc pe oamenii, cari vin la biserică pentru aceea am aflat de bine că să te rog de aci înainte să-mi fi mână de ajutor în ale bisericei, să ţii strana dreaptă, căci voi purta eu de grije, ca celce slujesce altariului dela altar să trăiască.“

(Va urma.)

care întrădevăr este compusă cu multă cunoștință de cauză și revărsă multă lumină asupra acestei întrebări, însă dela idee până la realitate este o cale lungă, și înainte de a pleca, trebuie să ne cugetăm, pe unde să mergem, ca să închiriam pedecile, ce eventual ni să pună înainte, și astfelui să ajungem mai îngribă la scop.

De aceea este tare necesar a se discuta asupra întrebării, despre care e vorba, și încă chiar acum, pentru că unii dintre frații învățători, pătrunși de însemnatatea acestei idei salutare, au și început să introduce lucrul de mână în scoalele de băieți.

Din cele mai sus șiese să vede motivul, ce me îndeamnă să scrie și să vreau și nici nu pot lăsa rolul de a lămurii această întrebare pe deplin, îmi arăt aci cunoștințele și părerile mele, numai și numai ca să dău ansa la desbatere. Punctele mai jos atinse cred, că se pot servi ca obiect de cugetare.

I.

Pedagogii cei mai renumiți din veacul al 17-lea și 18-lea în principiu toți sunt pentru introducerea lucrului de mână în scoala poporala de băieți, dar ei diferă în privința scooldului, pentru care cer introducerea acestui obiect de învățămînt. Aci și aflăm grupați în două partie. Comenius (1592–1681), Locke (1632–1704), Francke (1663–1727), Basedow (1723–1790), Salzmann (1744–1811) și J. J. Rousseau (1712–1788) priveau lucrul de mână în scoala numai ca mijloc de educație, precum d. e. limbile clasice, pe când Kindermann (1704–1801), Pestalozzi (1746–1827) și Fellenberg au privit și apreciat lucrul de mână în scoala din punct de vedere practic. Ei consideră lucrul de mână nu numai ca mijloc de educație, ci și ca mijloc de a-și căstiga omul cele de lipsă pentru traiu.

Kindermann la anul 1773 pe lângă scoala sa poporala din Kaplitz a deschis și un curs de industrie. Lipsa acestui curs a motivat-o, dicând, că tinerele chiar cu aceea să ocupă mai puțin în scoală, cu ce va avea să se ocupe mai mult în viață, adică cu lucru; că în scoală se învață multe lucruri netrebnice și în mod greșit. El vedea în scoala de atunci germanele lenei, al sărăciei și al cerasitoriei.

Părerea lui era, că de să organiza scoala poporala căt de bine, totuși fără lucru de mână în scoala conațională lui nu vor ajunge nici odată acolo, ca să fie la ei activitatea și aplicarea cătră meserii insușiri naționale.

La 1775 i s-a dat suprema inspecție asupra scoalelor din regatul celic. În cătiva ani a introdus lucrul de mână ca obiect obligat de învățămînt în 200 de scoale. Rezultatul a fost, că sub domnia Mariei Teresiei regatul celic în privința industrială era cel dintâi între provinciile austriace.

Tot pe timpul acela (1773) a introdus și Pestalozzi lucrul de mână în institutul său dela Neuhof. El era convins, că activitatea fizică, lucrarea, este mijlocul cel mai puternic pentru a concentra puterile omului.

Fellenberg a lăsat pe terenul acesta cu mai mult succes decât Pestalozzi. Poate, pentru că el a nimerit calea naturală. Elevii lui sub conducerea lui Wehrli lucrau, și până lucrau, li se enarau istorioare morale, instructive. Învățămîntul teoretic se preda în oare de recreație. Dar aceasta numai la început, căci mai târziu s'a convins, că lucrând, poate propune obiectele de învățămînt.

Lucrând la câmp sau în grădină, poate învățătorul vorbi cu elevii despre diferențele soiurilor de pămînt, despre modul, cum trebuie cultivat pămîntul; poate face cunoștute plantelor din grădină și de pe câmp din toate punctele de vedere (în ce fel de pămînt le place, folosul lor etc.)

Tot acolo sub cerul liber, se poate vorbi la diferențe de ocazii despre fenomenele naturale și se pot împărtăși și alte cunoștințe fizice. Lucrând cu paie se poate vorbi despre ierburi; lucrând cu drot, despre metale etc.

Că să nu înșir aci multe exemple, arăt facerea unei perii, și cunoștințele, ce și le pot căstiga scolarii în decursul confectionării acestui obiect.

Până la lărmul putem vorbi despre arbori, despre pădure, despre dealuri, munte și văi; până desemnăm locurile pentru găuri, învață elevii geometrie, comput și desemn, făcând găurile, vorbim din mecanică; umblând cu părul de lipsă, le vorbim despre animalele, al căror păr se poate folosi; întrebuind căleul, vorbim despre materiile cleioase; luând drotul, vorbim despre metale. Fiind peria gata, se poate descrie verbal și în scris; în fine să poate desemna.

Eată așa dară, că făcând un obiect mic, pot elevii învăță sciințele naturale, computul, geometria, desenul, geografia și limba maternă.

În modul acesta, vîdînd elevii folosul practic al învățămîntului, se stănuiesc în ei iubirea de învățătură, dorința de a învăța tot mai mult, și cunoștințele astfel insușite rămân în capul elevului, fiind înțepătate de realitate.

De aci se poate înțelege pentru ce Fröbel mai târziu a spus, că lucrul de mână să fie centrul învățămîntului în scoala poporala.

În modul mai sus arătat să aibă introducă lucrul de mână în scoalele statelor apusene și cu timpul să aibă ridicat la însemnatatea, ce o are astăzi. Folosul se vede, îndată ce punem un stat apusean cu industrie dezvoltată față cu unul din orient fără industrie.

De aceea astăzi nici nu mai este lipsă să dovedim nevoie de introducerea lucrului de mână în scoala poporala, ci vrem să aflăm numai modul, cum să se introducă, și direcția, care să i-se dea lucrului de mână în scoala poporala.

II.

Nu numai în diferite state, ci chiar în unul și același stat, lucrul de mână a început să se desvolte în mai multe direcții. Amintim aci numai două din aceste direcții, care se par să fi mai mult sprijinite.

1. Direcția, care țințește mai ales la dezvoltarea economiei naționale.

2. Direcția, ce are în vedere mai ales scopuri pedagogice.

Ramurile celei dintâi sunt:

a) industria de casă, și b) ajutorarea proprie în trebuințele casei (Hausfleiss).

Prima din aceste două ramuri vrea să înființeze industrii noi, sau să perfecționeze pe cele existente, pentru că ele în ținuturi sterile, la timpul seu, să fie locuitorilor isvor de venit.

Ramura a doua (ajutorarea proprie) vrea să deprindă pe elevi și să le creeze mână proprie obiectele industriale, de care vor avea lipsă la casă, și să repară pe cele stricăte.

Avantagele acestor ramuri sunt, că articulii de vîndare aduc bani, eară obiectele făcute și reparaturile făcute de rămâneni în casă.

Acstea două ramuri se bucură de sprijin general în Suedia și Dania, unde au și ajuns la un grad însemnat de dezvoltare. De asemenea a găsit numărători și în Germania, precum și la preparandii de stat din Ungaria.

Și foarte natural, pentru că aceste ramuri sunt practice și pe lângă aceea nu numai că nu eschid scopurile pedagogice, dar sunt chiar în serviciul lor.

Direcția pedagogică privesc lucrul mai mult ca ocupație pentru cultivarea mânăi, pentru nobilitarea gustului estetic, pentru dezvoltarea inteligenței, cu un cuvînt pentru cultura generală a copilului. Valoarea pedagogică a acestei direcții o înțeiază sprijinitorii ei pe multă intuție, ce o fac copiii lucrând.

În loc de a me încerca să fac o asemănare între direcțiiile de mai sus, amintesc aci, că în anul 1885 s'a ținut un mare congres în Germania (Görlitz) pentru a discuta și lămurii cestiușine introducerei în scoale a lucrului de mână. La acest congres n'a luat parte numai învățători, ci și mulți alți bărbați de frunte ai Germaniei. Dintre vorbitori cei mai mulți și-au ridicat cuvîntul pentru direcția din Suedia, pe care și aci mai sus am pus-o în locul prim.

Dacă privim procesul de dezvoltare al lucrului de mână în scoala, vom vedea, că începutul l'au făcut oameni privați și după aceea de obicei s'a format societăți. Atât privații, cât și societățile, au întâmpinat mai întâi sprijinul publicului, și numai după aceea al autorităților scolare și al guvernelor. În 12 decenii lucrul de mână s'a ridicat la un grad însemnat de dezvoltare, dar totuși, după cum am vîdut mai sus, mai este încă mult de cugetat asupra lui.

Și dacă cineva va tinde la unitate, dacă va aștepta, ca vreuna din direcțiiile amintite să fie recunoscută de mai bună, de bună seamă această întrebare va rămâne totdeauna nelămurită, deoarece aci joacă un rol însemnat însprijinările locale și culturale. Unitate nu va fi nici odată, pentru că, după cum spune proverbul: „Mai multe drumuri duc la Roma.“

De aceea, cei cari acum vreau să introducă lucrul de mână în scoala, și în deosebi noi români, să nu așteptăm zăpăci, până se va lămușni cestiușina pe deplin — căci cu toții trebuie să contribuim la lămușnarea ei, — ci să începem cum vom putea, și de sigur, cum nu s'au împedecat aceia, cari lucrau fără nici un model, nu ne vom împedeca nici noi.

Dar acum, fiind vorba de noi, să vedem, în ce stadiu se află cestiușina introducerei lucrului de mână în scoalele noastre.

(Va urma.)

Apel!

Ajută-te, și Ddeu te va ajuta!

Multa hulă și ocară au pus pe noi răvoitorii neamului nostru, ca să ne înfățișeze lumei ca preniciose veniturile barbare și făpturi necioplite; femeia română însă a rămas totdeauna neatinsă de defaimările lor. Străinii, cercând a înegrui partea bărbătească, n'au găsit decât cuvinte de laudă pentru femeie. Frumusețea, talentul, sîrgușa, trezvia și alipirea de vatra strămoșească a femeii române au fost totdeauna obiectul de admirare pentru toți, căci au stăruit să ne cunoască. Bă mai mult. Româna-noră, carea intrând în familia străină a bărbatului, romanisează toată casa, astăzi a devenit proverbială.

Dela Lucreția lui Collatinus, Cornelia Grachilor și Plotina lui Traian pînă la mama lui Stefan cel Mare și până la tîranca din coliba de astăzi, româna ca română a fost paveza gîntei, mândria naționalei noastre. În puterea virtușilor ei înăscute, femeia română ni-a păstrat până astăzi limba și caracterul nostru național.

Până astăzi da. Dar ce va fi de aici înainte! Ce viitor se arată generațiilor noilor? Oare frumusețea, talentul, sîrgușa, trezvia și chiar neclintita alipire de tradițiile străbune, sunt acestea d'ajuns d'apartea pură și mai departe lupta cea grea, lupta cea mai nouă contra modernelor porniri, ce tind a ne despăia de caracterul genetic al părintilor nostri?

Nu!

Acestea nu sunt decât însușiri nobile, cu cari se nasce femeia română grație săngelui seu de viață aleasă. Însușurile înăscute astăzi însă, lăsate în voia lor atunci, când puternice aparate sunt puse în lucrare pentru ale altera, ușor pot degenera.

Femeia română are trebuință de instrucțiune. Aceasta instrucțiune are să fie în consonanță cu însușirile ei, să desvoalte, ear nu se vîțieze virtuțile străbune. Oltoiu bun nu e decât acela, care se asimilează săngelui, ear nu-l înveninează.

Noi toți pe căci D-deu ne a binecuvântat cu mulădije familiare, cuprinși suntem de grije, când ne gândim la viitorul fetelor noastre, — dacă în pregiurările de astăzi nu s-ar schimba. — Unica măngăiere în acestea timpuri grele zace în vitalitatea neamului nostru în firea sa răbdurie și nici odată desperată, ear cu deosebire în nemărginita dăruie a românului de căte ori e să apere limba sa și caracterul seu românesc.

De acestea idei și sentimente conduse, femeile române din Oravița — earăși femeia — au luat în mâna causa întemeierii unui institut român de creștere pentru fete, o idee, carea de cățiva ani se agitează în poporul nostru din tînărul acesta, și carea isvioresc din adînc simțita necesitate ce dilnic bate la inima fiecărui părinte de familie. — La o conferință ce să aținut în sala casinei române de aici, adunatul să a inteligența noastră de ambele secse în număr aproape complet. Aici să a luat hotărîrea unanimă ca să se înființeze o reuniune de femei române, a cărei scop mare să fie; întemeierea unui institut român pentru creșterea fetelor. Astfel am credut mai ușor și mai curând a ne putea vedea visul cu ochii, bine sciind, că nime altul ca femeia are farmecul, dă deschidă inimile la orice faptă sublimă. Ear de altă parte am dorit ca în cadrul unei reuniuni, să li se deschidă femeilor noastre un câmp mai larg de activitate, ce cu drept cuvînt compete acestui factor însemnat în viața socială.

Toți într'un gînd și o inimă am constatat nu numai necesitatea, ci și posibilitatea realizării scopului nostru general!

Din aceasta conferință subscrîsii, aleși fiind ca comitet provisori, am fost însărcinăți cu indeplinirea lucrărilor preparatoare.

Venim deci cu respectul cuvenit și cu iubire călduroasă a rugă pe tot românul, femeie și bărbat, care se interesează de scopul indicat, să binevoiască a se inscrie în lista noastră cu propusul hotărît dă se face membru al „Reuniunei femeilor române din Oravița“.

Din conferința comitetului provisori, finită în Oravița-Montană, 3/15 Ianuariu, 1888.

Ana Mangiuca, Dr. G. Vuia,
presidență. secretar.

Membrii comitetului:

Dnele: Maria Ghidiu, Letiția Lepa, Anastasia Bistrean,
Livia Vuia.

Dnii: Andrei Ghidiu, Ion Bistrean, Sim. Mangiuca,
Ilie Traillă, Ion Lepa.

Varietăți.

* (Invitare). „Reuniunea femeilor române din Zernesti și jur“ invită cu toată onoare la balul, ce se va aranja Duminecă 7/19 Februarie a. c. în edificiul școlar din Zernesci. Bilet de intrare 1 fl

Incepând la 7 ore seara precis.

Pentru comitet:

Maria N. Garoiu nasc. Mețian,

președintă.

NB. Ofertele marimoase se primesc cu multă înțelepciune și se vor cuita prin jurnale.

* (Ministrul de răsboiu austriac) Ministrul de răsboiu austriac, contele Bylandt-Rheidt, după cum scrie „N. Fr. Presse“, după ce să supus unei operații grele, se află mai bine și pentru că se se restaurează pe deplin și cere un concediu de mai multe zile. E mai pre sus de ori ce îndoială, continuă aceeași foaie, că ministrul va intra în oficiul seu mai înainte de luna lui Maiu, când se vor deschide delegațiunile.

* (Starea sanitată a principelui de coroană german) În timpul din urmă morbul principelui a fost luat direcțiuni de tot îngrijitoare. Umflatura din gât a crescut aşa de tare, încât amintă cu înădușire. După mai multe consultații ale remuștilor medici, Dr. Bramann a esecutat operaționă și a succed în deplin. Principele să supus operaționii cu curagiu și n'a voit să ia narcosă decât la repetițile insistări ale Dr. Bramann; în urma operației principale se afă bine.

* (Portofoliul ministrului de iustiție se clatină). La aceasta concluziune trebuie să venim față de un incident ivit în clubul partidului guvernamental între ministrul Fabiny și deputatul Iuliu Horváth.

Deputatul Horváth, care e ales în cercul Bolușenii, a adresat o interpelație ministrului Fabiny, în care îl atacă pentru procederea, ce o observă la denumire. Între altele deputatul Horváth indică, că ministrul de iustiție arată o deosebită predilecție pentru persoanele, cari erau cei mai adicți aderenți ai sistemului absolutistic. Numai bine de curând dl ministrul pentru un post la Curie a devenit pe un individ, care merită — în parte mare — și le a căstigat pe timpul și sub guvernul, când adevărații patrioți erau amenințați cu furci. Dl ministrul — mai de parte — nu e cu nici o considerare la opinionea publică, care pe anumiți indivizi îl ține de imposibili. Așa în Transilvania a concredut conducerea unui tribunal unui individ, care a fost martor, când 2 oficeri a atacat pe un redactor și fost deputat devenit și dênsul a fugit de acolo.

Am esperiat, că un individ qualificat, pe care l-a recomandat 11 deputați a fost preterat de dl ministrul.

Ministrul în răspunsul său a accentuat, că dênsul la denumire a fost condus curat numai de interesele iustiției. Se poate că n'a considerat totdeauna ingerință necompetență a lor deputați, dar cu toate acestea procederea să o supune aprețieri partidului, și dacă partidul e nemulțamit cu lucrarea sa și va sci datorința.

Ministrul președinte, care încă a luat cuvînt în aceasta afacere între altele a șis: Dênsul îngezință deputaților la denumire nu o ține de necompetență pentru că deputații sunt cei mai competenți pentru informarea ministrului, ear de altă parte din căteva cazuri bănuite nu se poate dejudeca activi întreagă a unui ministru.

Este scut, că dl ministrul de iustiție este de origine săs, și astfel față cu puternicul curent șovinism se vede, că e aproape imposibil a te ține într'un post mai de dăi Doamne.

O foaie din Budapest, din care estragem acest raport și face următoarea observare:

Pentru ilustrarea datelor dlui I. Horváth se verăscă, că în timpul din urmă la Curia regală s-au denumit 5 juđi, dintre cari 2 sunt sasi; în Transilvania județii români se promovează cu grămadă (?) și cu preterarea judeților unguri. Ministrul Fabiny se vede, că la denumirea ia de cinosură numai anii de serviciu, și anii de servicii din era lui Bach, ca anii de răsboiu, numără duplu, exceptiune se face numai cu cei de religiune evangelică.

Cu aprețirea acestui incident ne ocupăm la alt loc.

* (Mărgăritarele reginei Angliei Victoria) Regina Angliei din eroare a nimicit mărgăritare, cari erau de o valoare de 500 punți sterling (12,500 mărci). Regina, care iubesc tare mult acest soi de podoabă, a cumpărat trei mărgăritare admirabile și învăluindu-le în o bucată de hârtie le-a pus pe masa ei de scris. Apucându-se ea mai târziu de scrierea unei epistole și curățindu-și peana tocmai pe hârtia, în care erau mărgăritarele, a aruncat hârtia cu mărgăritarele în foc. Numai mai târziu observă regina perderea mărgăritarelor, din care cauza cenușă fu scormonită cu deamăuntul, fără ca să se fi găsit mărgăritarele. În ziua următoare după acest accident o damă de curte se duse la un juvajier, căruia îi puse întrebarea, dacă și mărgăritarele ard. Răspunsul acestuia a fost: voință a nimici prin foc mărgăritare, e de ajuns o flacără obișnuită.

* (Universitățile din Rusia) Guvernul rusesc a hotărît, în urma miscărilor produse între studenți, ca universitățile să nu se deschidă, până ce nu se vor elabora nouă statute mai aspre pentru studenți. Cu elaborarea acestor statute s'a însărcinat o comisiune, compusă din trei senatori și șeful gendarmeriei din Petersburg. Tinerii studenți, lipsiți de o educație mai superioară, părăsesc Rusia cu grămadă spre a se înscrie la universitățile din Viena, Berlin, Paris și Elveția. Guvernul rus, simțind această emigrare, a dat ordin guvernatorilor provinciali de a refuza cererea de pașapoarte a acestora, cari pleacă în străinătate.

* (Confesiunea greco-catolică în Ungaria) Foaia locală germană „S. D. Tageblatt“ scrie, că foaiei din Lemberg „Dziennik Polski“ îs-a telegrafat din Roma, că Papa din propria inițiativă a însărcinat pe „Congregatio de propaganda fidei“ de a se exprima, oare n'ar fi consult, ca episcopii greco-catolici din Ungaria să se subordineze jurisdicției metropolitului rutean din Lemberg, care ar dobândi în atare cas rangul unui patriarch. Disciplina cea lăcăsă — dice Pontificele — dintre preoție greco-catolică, care inclină spre schismă și care în nisunile sale russo-file tot mai departe merge, — toate acestea pretind o reformă, asupra căreia congregația pentru ritul oriental va avea a face proponeri.

* (Material de răsboiu). Diarul „Națiunea“ din România, aduce scirea, că pe la finele lunei lui

Februarie, vor pleca doi ofițeri de artillerie în străinătate, de a primi dela usina Krupp o mare cantitate de material de răsboiu, comandat acolo de ministrul de răsboiu român.

* (Parlament illuminate electrice.) Preșidiul parlamentului din Viena i s'a făcut ofertul din partea unui chemic pentru de a provăde ambele case cu lumină electrică. Se crede, că ofertul acesta va fi primit, deoarece pe timpul ședințelor de seara prin illuminare cu gaz temperatura salelor se face insuportabilă.

Din public.

Biletele de intrare pentru balul „Reuniunea femeilor române din Sibiu“ se pot cumpăra în ziua balului, adică la 11 Februarie (30 Ianuarie) 1888 dela 10—12 oare a. m. și dela 3—5 oare p. m. la hotelul „Împăratul roman“ camera Nr. 1 și seara la cassă.

Din experiențele și datorințele mele preotesci în biserică greco-orientală.

(Urmare.)

Este frumos dreptul, ce-l are poporul în biserică noastră, dară nu e totodată și folositorul pentru el, căci nu-l folosesc totdeauna, după cum se vine, din contră, dacă episcopul este adevăratul părinte al credincioșilor sei, scie ai trimite astfel de cleric, carele se le impacă trebuințele lor, și și clericul îndată după absolvare începe a și căstiga pracsă pe noaua carieră și la casuri de a se escănește legăturile între el și popor sau paroch prin dreptul episcopalui de a-l strămuta în altă parohie, neînțelegerile dispăr, ear respectivul preot a căstigat cu o experiență mai mult, carea pentru viitor e de mare folos pentru el, dară și pentru comună este spre avantajul, căci nu se perenează animositatele, ci începe o viață mai conciliantă sub conducerea următorului preot, carele încă și va căstiga cunoștințe despre pățăriile predecesorului seu și astfel și el va evita causele, cari au fost provocat scisiunea între popor și predecesorul seu.

Astăzi însă cum stau lucrurile cu preoții, poate sănătatea oricine și cu oarecare drept, că rădăcina spiritului de partidă, așa de tare desvoltat la poporul român să poate astăzi și în viață biserică în următorul mod. Fiind preoții familiști, au în comună și rudeni, cari caută și să susțină pe preotul din rudenia lor. De aici apoi dușmaniile între preoți, între rudeni și cunoșcuți, așa încât cu timpul se alătură la vreuna din partide chiar și oameni neinteresați în cauză. Si mult până întră odată ură între oameni, căci apoi cu greu se mai poate desărăcina, ci rămâne ca moștenire dela tată la fiu, așa după cum domnește astăzi între noi români! În astfel de comune apoi, în care poporul e așa dicând preadispus la împărecbieri, nici nu se poate lucra, căci la tot pasul să peste nepăsare, neîncredere și îndărătnicie, și dacă vre unul din preoți ar păsi mai resolut, cel dintâi rod al activității lui este, că i dețrag competențele, cari sunt așa dicând benevol mai mult decât obligate sau și schimbă religia. Deci ar fi timpul, ca să se cugete odată autoritățile ortodoxilor asupra acestui spirit de partidă și să-i pună o stăvă, căci e de cea mai mare stricăciune pentru biserică, poporul și preoțimea noastră, căci în adevăr în punctul acesta am devenit de răsărit și ocara.

Deci poate că mai bine ar fi, ca să se simtă lipsa de clerici, decât ca numărul lor să fie prea mare, abundant, căci atunci ar fi în perspectivă de a-și acuira biserică puteri mai destoinice; ba astăzi cei cu pregătiri mai puține mai au și acel avantaj, că devin parochi și prin urmare pot fi și asesori la forurile de I instanță, pe când alții cu pregătiri îndestulitoare, dară capelani, nu pot înainta, căci e principiu, că nimenea din poziție mai inferioară nu poate judeca pe altul din poziție mai superioară, deși puterea sacramentală e tot aceea și la capelan și la paroch, dară fiindcă cel cu pregătire mai puțină fiind singur în parohie devine paroch, prin urmare în o dignitate mai înaltă, nici nu poate fi judecat de cel cu cunoscături, căci acesta nu poate ocupa postul de asesor.

Ar trebui ca biserică noastră să vină odată și să reguleze gradațiunile preotului de mir, sau avansamente, căci după cum este astăzi vedem capete, cari tocmai pentru că sunt goale plutesc pe deasupra! Cercetând în limba ellenă vedem, că obiceiul înainte mai multe numiri, prin cari se numesc preoții: ἵερεύς, πρεσβύτερος cu comparativul πρεσβύτερος, mai onorat, mai bătrân, mai înțelept, și paroch format din παρ-έχω precum și προτιμάω a fi onorat, de unde vine protoiereu, și astfel prin aceste numiri s-ar putea fișa și o gradație a

preotului de mir, ceea-ce ar avea acel rezultat, că s'ar da un nou stimul de emulație intru imprimarea datorințelor preoșesci și nu ar fi toti de o categorie, căci și archieria are mai multe grade, așa și diaconia, prin urmare ar trebui să aibă și preoția. Iereu ar fi dignitatea cea mai inferioară, apoi presbiter; eastră presbiterii cari au capelanii pe lângă sine să se numească parochi, căci παρά-έχω însemnată a da, a primi, a procura, a avea în partea sa, sau părța la partea sa, și tocmai pentru că are părța la partea sa sau la beneficiul seu, ar fi cu scop, ca și parochiile spre a se pune odată capăt frecărilor celor multe și astfel a se introduce o disciplină și subordinație între preoțime, ar fi de do-

rit, ca acele comune bisericesci, la cari acum funcționează doi sau mai mulți parochi, după cum se umesc astăzi, pe viitor să se ocupe numai de un singur paroch, carele să fie inamovabil, ca și până acum și carele să fie îndatorat a da din beneficiile, ce le va stringe numai dênsul, o sumă anumită de bani capelanilor, cu care sumă sau salar să fie îndestulîi capelanii, fără a mai avea a pretinde ceva. Toți celialalți preoți să fie capelanii amovabili și subordinați lui (parochului). Această dispoziție ar avea acel rezultat salutar, că s'ar forma un număr de preoți bogăți în pracsă și s'ar stârpi din parochi spiritul de partidă, căci așa prenum este astăzi, fiind parochii coordonați, se nisuesc

a se susține în această poziție validându-si părurile și voințele lor individuale, ceea-ce are acea urmare fatală, că poporul se grupează pe lângă fiecare paroch și cu cat vor fi referințele mai încordate între preoți, cu atât și poporul va căuta la ocazuni binevenite a zădănic chiar și pe cele mai salutare întreprinderi pentru el, și dacă o comună va avea nefericirea, ca această stare încordată dintre preoți să se continue și la următorii preoți, apoi se infiltrează în popor spiritul de partidă, carele dărapă comunele cele mai compacte.

(Va urma.)

Nr. 388/1888. [1781] 1—2

CONCURS.

Postul de notariu general al comunelor impreunate Săcel, Aciliu și Magu cu reședința în Săcel devenind vacant, pentru ocuparea acestui se scrie concurs.

Cei ce doresc a câștiga acest post, care este impreunat cu salariu anual de 500 fl. și cu tacsele statorite în tarif pentru lucrări private, sunt provocati a înainta cererile lor instruite conform legii la subscrismul până în 20 Martiu a. c. st. n.

Săliște, în 7 Februarie 1888

Pretorul suprem

Liviu de Lemény.

Nr. 40/1888. [1780] 1—3

EDICT.

Reveca n. Stan Păraian, gr. or. din Topârcea, care a părăsit cu necredință pe legiuitorul ei bărbat Nicolae Vecerdean, gr. or. tot din Topârcea, fără a se scănde petrece, — conform resoluției consistoriale din 29 Decembrie 1887 Nr. 6391 B. se provoacă a se prezenta la subscrismul oficiu în termen de un an și o zi dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i, de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Săliște, 27 Ianuarie 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Săliștei.

Dr. Maier,
protopresbiter.

Nr. 35. [1771] 3—3

EDICT.

Ioan Mănzat, gr. or. din Aciu, care a părăsit cu necredință pe legiuitorul său Paraschiva n. Toma Floca, gr. or. tot din Aciu fără a se scănde unde petrece — conform resoluției consistoriale din 29 Decembrie 1887 Nr. 6392 B. se provoacă a se prezenta la subscrismul oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial, intentat asupra-i de soția lui, se va pertracta și decide și în absența lui.

Săliște, 16 Ianuarie 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Săliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Sz. 5914. 1887. polg. [1774] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közirré teszi, hogy Nagyterem község határa tagosításának megengedhetősége iránt Szenkovich Dénes kir. törvényszék biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határdejéig 1888 évi februar hó 28-ik napjának d. e. 9. órája Nagyterem községen a közsegi irodai helyiségen kitüzetett, erre a közseggösszes birtokossal azzal idéztenek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mint a kik a tagosításba beleegyeznek, s hogy a kérvény első pélălányát ezen kir. törvényszéknél megtekintethetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1888 évi január hó 9-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, Zakariás Ede
elnök, jegyz.

Nr. 256/1888 vice-com. [1779] 1—3

Publicare de licitație.

Pentru asigurarea furnisării petrișului (prundului) de lipsă în anul 1888 pe toate drumurile municipale de pe teritoriul comitatului Sibiu se publică pertractare concursală, ce se va ține în **28 Februarie 1888 la 10 oare a. m.** la vice-comitele comitatului Sibiu în sala cea mică de ședință prin oferte scrise și inchise

Se provoacă deci toți acei, cari voiesc a lăua aceasta întreprindere, a-și subșterne ofertele lor vice-comitetului comitatului Sibiu cel mult până la ora ficsată a dilei amintită pentru pertractare. — Ofertele intrate mai târziu, precum și telegramele intrate ori și când nu se vor lua în considerare.

Pe cuvertul ofertului prevădut cu 5 sigile și timbrat după regulă e a se scrie deasupra adresei limpede numele acelei linii sau părți de drum, la care se referă ofertul.

Ofertele sunt de a se compune după formularul și conspectul de împărțire, cari ambele se pot primi dela oficiul r. u. de construire de aici.

La ofertă trebuie să se alăture cuitanță despre depunerea vadiului la cassa comitatensă.

Vadiul trebuie să conste cel puțin din 5% dela suma prețurilor, care le promite oferentul după cantitatea de petriș, pusă în conspectul de împărțire, care servește de basă la pertractare.

Bani gata sau obligațiuni nu se приемă cu ofertul.

Conspectul despre împărțirea petrișului de furnisat, contractual de furnisare, condițiile specificate, formularul de ofertă și conspectul de împărțire, ce trebuie alăturat acesteia, se pot ceta respective primi la oficiul r. u. de construire din loc (casa comitatensă odaia Nr. 39) în oarele ordinare de oficiu.

Sibiu, în 3 Februarie 1888.

Vice-comitele comitatului Sibiu

Thalmann.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.



Neasemănătoare bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slabiciunie stomachului, respirație, vînturi, răgieli aere, colice, catar de stomach, acræla, formare de prea multă flegmă, galbinare, greață și vîrsuri, vomări, durere de cap (în special cînd provine dela stomach), convulsioni de stomach, constipație sau incenerare stomachului cu măucări și buzuri, limbăci, splini, fizat, și hemoroïdi. Prețul unei sticle imprenă cu manuducerea la întrebunțarea lor 35 cr., o sticla după 60 cr.

Espositul-Central prin farmacistul Carl Brady, Kremsier (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie cari sticla pe espicarea la întrebunțarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.

Veritabile se pot căpăta: Sibiu, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — Orăștie, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — Arad, farmacia Keserü. — Satulung, farmacia Gustav Ikelius. — Alba-Iulia, farmacia Iul. Fröhlich. — Mediaș, farmacia Schnatter. — Sas-Sebes, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — Aiud, farmacia Em. Kovács. — Petroșani, farmacia G. Gerbert. — Mercurea, farmacia Chr. Fr. Schimert.

[1707] 14—25

6378. szám 1887. polg.

[1772] 3—3

Hirdetmény.

Datk községen a községi biró lakására tüzem ki, s erre az összes érdekelteket azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

6rágat Datk községen a községi biró lakására tüzem ki, s erre az összes érdekelteket azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1887. decembrie 31. A kir. törvényszék nevében

Szenkovich Dénes,

eljáró ribó.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină Dr. POPP,
de gură a medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferă ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și indispensabilă la întrebunțarea apelor minerale. — **O sticla mare fl 140, una de mijloc fl 1**

și una mică cu 50 cr.

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a indrumării de întrebunțare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinții sănătoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **miroslul cel greu**.

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbișelor de pe piele și se potrivesc

foarte excelent pentru scalde.

Prețul Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.

Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.

Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.

Pastă de dinți à fl. 1.—

Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențunea d'a preventi contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauza că aceea în cele mai multe cazuri conform analizei conține amestecuri pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efectuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I. Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile drogueriile și parfumăriile din Transilvania și România.

[1596] 16—16

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la expoziția regniculară din 1885 din Budapest, distins cu medalia cea mare a expoziției.

In Budapest, strada Váczi, Nr. 17.

Recomand obiectele ne-cesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** provădut în abundanță

pentru prețurile cele mai moderate, și luate că se poate mai frumos: Anume:

Odăjii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Standarde pentru pomieri, copii descoala, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reunii de înmormântare.



Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărarea și argintărarea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătăsa și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătăsa.

Dantele bisericesci. Învăltare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeveri prin mai multe sute de epistole de recunoștință.

Catalogul de prețuri la dorință trimis libere de post-port.